

Inatsisartunut ilaasortaq Suka K. Frederiksen
-/ Maani

§ 37 malillugu apeqqt 288-imut akissut: Qanoq napparsimavimmi nerisaqartitsineq agguataarivua?

11-12-2015
Sags nr. 2015 - 17144
Akt nr. 1794760

Asasara Suka K. Frederiksen

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk

Qujanaq Inatsisartut suleriaasianni § 37 tunngavigalugu apeqqtinnut Qanoq napparsimavimmi nerisaqartitsineq agguataarivua, tamanna ataani akissavara.

Email: pn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Qanoq napparsimavimmi nerisaqartitsineq agguataarivua?

Akissut:

Qanoq nerisaqartitsineri agguataarineq assigiinneq ajorpoq apeqqutaalluni napparsimaviup angissusaa. Napparsimavinni peqqissaavinnilu annerusuni pisariaqartitsineq allaaneruvoq peqqissaavinnut minnerusunut aammalu Danmarkimi Kalaallit Napparsimasut angerlarsimaviannut sanilliullugu. Nalinginnaasuuvorli nerisassat sassaalliutigineqartarmata nerisarfittut aaqqissuusaaasuni sumiiffiit apeqqutaallutik. Napparsimasunut namminneq nerisarfinnukarsinnaanngitsunut napparsimasut paarsisaannit imaluunniit inunnit isumaginnittunit siniffigisami sassaalliutigineqartarput.

Dronning Ingridip Napparsimavissuani iggaviup immikkoortunut agguaattarpai kanti nap qamutai kiassakkat atorlugit, kingorna annertussutsinut immikkoortiteriarlugit napparsimasunut immikkoortup sulisuinit agguanneqartarlutik.

Nerisassat igaffimmit nalunaaquttap akunnerata affaa nerinissaq sioqqullugu qamutit kiassakkat atorlugit ingerlanneqartarput kallerup innera atorlugu kissassimaartinneqartartunut. Sassaalliutiginginneranni taamaalilluni kissassimaartinneqartarput. Ullormut pingasoriarluni nerisitsisoqartarpoq. Tamakkua saniatigut annikitsunik tamussiussassaqartarpoq. Ullut tamaasa sapinngisamik paarmanik råkostimillu napparsimasut neqeroorfigineqartarput. Ullullu tamaasa iffiortup iffiugaanik nutaanik neqeroortoqartarluni, kaaginillu ullup qeqqata kingorna kaffimut illussanik peqartarpoq.

Nerisassat kalaaliminernik ilaqartinneqartarput, soorlu puisip neqaa, arferup neqaa, tuttip neqaa, savaaqqap neqaa, umimmaap neqaa timmissallu assigiinngitsut.

Sumiiffinni peqqissaavinni minnerusuni arlalinni kommuni isumaqatigiissuteqarfigineqarput nerisassanik utoqqaat illuinit allanillu nerisassanik pissarsiffigineqarsinnaasunit napparsimasut nerisassiuunneqartarput.

1. Peqqinnissaqarfimmi ullormut inuup ataatsip qanoq annertutigisumik nerisinaanera naatsorsorneqartarpa?

**På kysten/På Sana?
I Danmark?**

Akissut:

Sassaalliutigineqartut annertussusaat peqqinnissaqarfimmi sassaalliutigineqartut aalajangersimaqqinnaartarput, suut nerineqartussat katiterneqarsimasarput qallunaat nerisaqarnermi siunnersuutaat malillugit Kalaallit Nunaannut naleqqussarlugit.

Ingerlaavartumik sassaalliutit annertussusaat katiterneqarnerilu nalilersorneqartuarput. Taamaaliortoqartarpoq napparsimasut eqqarsaatigalugit aammalu eqqaaginnarnissaq pinaveersaarniarlugu.

Dronning Ingridip Napparsimaviani immikkut ittumik igaffiani napparsimasut ataasiakkaat malillugit nerisassat naatsorsorneqartarput. Immikkoortoq nerisassanik inniminniigaangat napparsimasunut X-nut amerlatigisunut taakkua amerlassusaannut annertussusilerneqartarpoq. Nerisat amigarineqarpata immikkoortortaqarfiit igaffimmut ilassutissanik inniminniisinnaapput.

Naatsorsorneqarsimavoq napparsimasoq ullormut nerisassani nerigunigit pisimassavai 10 MJ missaat.

2. Napparsimavinni nerisaqarneq pillugu politikkeqartoqarpa?

Akissut:

Nalinginnaasumik napparsimasut tamarmik aalajangersimasumik nerisaqartinneqanngippata neqeroofigineqartarput nerisassanik siumut pilersaarusiata malillugit nalinginnaasumik nerisaqarnermi pisariaqartitat malillugit. Napparsimasut immikkut nerisinneqartarialinnut nerisassaata naleqqussarneqartarput. Assersuutigalugu annikitsuinnarmik nerisalinnut, sukkortunut, sapigalinnut imaluunniit aalersortittartunut.

Napparsimasut nammineq nerisinaanngitsut nerinermi ikiorneqarnissamik neqeroofigineqartarput. Napparsimasut nammineq iisisinaanngitsut imaluunniit naammattumik nerisinaanngitsut sullulikkut nerisinneqartarput imaluunniit inuussutissinneqartarput taqaasigut.

Immikkut ittumik nerisaqarneq pillugu politikkeqanngilaq kisiannili pilersaarusiorneq atorineqartarpoq nerisassalerineri katiterneqarneri assigiinngitsunik nikerartillugit nerisaqarnermut siunnersuutit eqquutsillugit.

Kalaallit Napparsimasut Danmarkimi angerlarsimaffianni aaliangersimasumik nerisaqarneq pillugu politikkimik aaqqiussuussisoqarpoq.

a) Qanoq tamanna qulakkeerneqartarpa?

Akissut:

Igaffinni ingerlaavartumik nerisassat nalilersorneqartarput. Taamaaliortoqartarpoq napparsimasut eqqarsaatigalugit aammalu eqqaaginnarnissaq pinaveersaarniarlugu.

3. Pitsaasumik nerisaqarneq qanoq ittuua?

Akissut:

Pitsaasumik nerisaqarneq inummiit inummut assigiinneq ajorpoq. Peqqinnissaqarfimmili taamatut oqarneq isumaqarpoq napparsimasut ataasiakkaat inuussutissartalinnik peqqinnartunillu nerisaqarneq pisortatigut nerisaqarnermut siunnersuutit malillugit, tassanilu kalaallit kulturiat eqqarsaatigineqartarpoq. Nerisassat piuminassapput tipigillutik naatsorsuutillu malillugit susunneqarlutik. Tamakku saniatigut akoqarneri napparsimasunut ataasiakkaanut naleqqutissapput qaarsillarnarlutik.

Dronning Ingridip Napparsimaviani peqqissartup immikkut nerisassai pisariaqarfiagut mianersuunneqartarput ilinniarsimasumillu katiterneqartarput.

4. Napparsimavinni napparsimasoq ullormut qanoq nerisaqarsimanersoq nalunaarsorneqartarpa?

Akissut:

Nalunaarsuisarneq pineqartillugu napparsimasut ataasiakkaat apeqqutaasorujussuusarput. Napparsimasut immikkut ulorianartorsiorsinnaasut ulorianartumillu nappaatillit imaluunniit katsorsarneqarneq aaliangersimappat sulisut napparsimasup nerisaqarnera imigaqarneralu ingerlaavartumik napparsimasup allattaavianut nalunaarsortarpaat.

Napparsimasunik isumaginnittut napparsimasup nerisaqarnera maluginiartarpaat nalilersortarlugulu naammattumik nerisaqarnersoq timillu inuussutissat pisariaqartitai napparsimasup pisarnerai.

Napparsimasup uninneranut atatillugu nerisaqarneq pillugu oqaloqatiginninneq pisarpoq tassanilu napparsimasoq piffissap kingulliup ingerlanerani sanigorsimanersoq paasinierneqartarpoq. Angissuseq uuttoqartarpoq, oqimaalutarneqartarput BMI-ilu naatsorsorneqarluni. Napparsimasut amerlanerit sapaatip akunneranut marloriarlugit oqimaalutarneqartarput oqimaassuseq malittarineqarluni. Napparsimasut BMI-at appasikkaangat nappaat peqqutigalugu sulisut napparsimasoq oqaloqatigisarpaat nerisaqarneq pillugu ajorunnaarniaraannilu nerisaqarneq qanoq pingaartigisoq. Napparsimasumillu oqaloqateqarnermi immikkut sapigaqarsinnaaneq eqqartorneqartarpoq sukkorneq imaluunniit alla.

Nerisaqarneq nakorsat sulisullu akornanni nerisaqarneq eqqumaffigineqartarpoq peqqissinissamut pineqartillugu.

5. “Mamarinngisanik” nerisassaqtartillugu allanik umigassaqtitsisoqartarpa?

Akissut:

Napparsimasup nerisassat kissartut sassaallutigineqartut mamarinngikkunigit periarfissaqartarput allanik nerisassanik pisinnaanermut, tamatuma saniatigut annikitsuinnarmik nerisut piartortullu nerisaqarnermut kissaateqarsinnaapput.

6. Nerisaqarneq pitsaanagerusumik aaqqiivigineqassappat qanoq iliortoqartariaqarpa?

Akissut:

Peqqinnissaqarfiup maluginiartarpaa nerisaqarneq napparsimasup toqqissisimaneranut sunnuteqarnera, taamaammallu nerisaqartitsineq ingerlaavartumik nalilersorneqartarpoq. Kissaatit assigiinngitsuupput pitsaanagerulersitsiniarnermi. Sumiiffiit ilaanni isumaqatigiissutit pitsaanagerusut kissaatigineqarput nerisaqarnerlu pillugu periarfissat suleqatinut isumaqatigiissutit iluanni anguniarneqarlutik – pisortat suliffiik namminersortunillu ingerlatsisunik suleqateqarnermi. Allat kissaatigisarpaat nerisat annerusumik allanngorarnissaat maannamut sanilliullugit.

Ataatsimut tamaasa isigalugit nerisaqarnermut atugassat maannakkut atorluarneqarput. Allanngortoqassappat amerlanerusunik aningaasaliinissaq pisariaqassaaq.

7. Qulequttamut tunngatillugu allanik ilanngussassaqarussi ilanngunneqarnissaat kissaatigaakka.

Akissut:

Katsorsaanerit ingerlaartut (kemoterapi/qinngornerit/nakorsaatit allallu.) ataasiakkaat mamassutsinut malussarsinnaanerit nakerisaqarnerallu allanngortittarpaat – nerisallu nalinginnaasut susunninneri napparsimasumut allanngorujussuarsinnaasarput. Pissutsillu taamaattut nererusussuseq sunnertarpaat soorlu suut nerisassat innersuutigineqartut.

Suliffeqarfiillu igaavi sivisuumik nerisaritillugit ataasiinnaasutut misinnarsinnaapput, naak peqqinnissaqarfimmi nerisassat allanngorarnissaat katiterneqarnerilu pilersaarusioner- mi aaqqissuunneqartaraluartoq.

Ilaatigut napparsimasup nerisaqarnera imigaqarneralu malinnaavigiuminaassinnaasar- poq napparsimasut namminneq nerisassanik imigassanillu pisiniartarmata imaluunniit ilaqtat ikinngutillu pulaarlutik pajuttarmata.

Inussiarnersumik inuullaqqusillunga

Doris Jakobsen